

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	311
Land:	Eritrea
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons. Eritrea: Utreise.
Udgivet:	19. december 2018
Optaget på baggrundsmaterialet:	5. februar 2019

Respons

Eritrea: Utreise

- Er kravet om utreisetilattelse fra Eritrea opphevet?
- Utreisekontroll ved grenseovergangene Mereb/Rama og Serha/Zalambessa
- Utreisekontroll ved den internasjonale flyplassen i Asmara
- Vilklårene for å få utreisetilattelse
- Utreiser til Sudan
- Innreisekontroll
- Reaksjoner på ulovlig utreise

Bakgrunn

Landinfo redegjør i denne responsen for utreiseforhold og behovet for utreisetilattelse etter normaliseringen av forholdet mellom Eritrea og Etiopia og åpningen av tre av grenseovergangene mellom de to landene.¹ Den omtaler dessuten utreise til Sudan, samt eventuelle reaksjoner mot hjemvendte eritreere som tidligere har reist ut ulovlig.

Informasjonen er blant annet basert på intervjuer med en gruppe eritreiske flyktninger i Addis Abeba² og samtaler med representanter for ARRA, den etiopiske flyktningeadministrasjonen, og internasjonale representanter i oktober/november 2018, informasjon fra UNHCR og samtaler med ulike diplomatikilder og internasjonale representanter i Asmara i forbindelse med tidligere informasjonsinnhentingsreiser til Eritrea. Eritreiske myndigheter på sin side offentliggjør i svært liten grad fakta om ulike samfunnsforhold, også om disse spørsmålene.

Er kravet om utreisetilattelse opphevet?

Frem til 11. september 2018 forlot de aller fleste eritreere landet illegalt, det vil si uten utreisetilattelse. Dette skjedde enten ved hjelp av menneskesmuglere, ved hjelp av lokalkjente eller på

¹ De tre åpne grenseovergangene er Mereb (på eritreisk side)/Rama (på etiopisk side), Serha/Zalambessa og Assab/Bure.

² Landinfo gjennomførte strukturerte intervjuer med 21 eritreiske asylsøkere i Addis Abeba 5.–6. november 2018. De fleste hadde forlatt Eritrea etter 11. september da grenseovergangene åpnet.

egen hånd.³ Etter normaliseringen av forholdet mellom Etiopia og Eritrea sommeren 2018 og åpningen av tre grenseoverganger i midten av september, har man kunnet krysse landegrensen uten pass og utreisestillatelse – selv om utreisestillatelse i prinsippet fortsatt er et krav, og anslagsvis 17 000 eritreere var registrert i Etiopia som asylsøkere per oktober 2018 (e-post diplomatkilde (1), 22. november; 3. desember 2018, diplomatkilde (2), samtale i Addis Abeba 5. november 2018).

Hvor mange eritreere som kommer til Etiopia uten å søke asyl, har man ingen tall på. Mellom 80 og 90 prosent av dem som har kommet etter 11. september, er kvinner med barn. De fleste av dem har fortalt at de ønsker gjenforening med familie i Etiopia eller i Vesten. De øvrige er unge menn i aldersgruppen fra 20 til 35 år (UNHCR 2018; samtaler med eritreiske asylsøkere i Addis Abeba, 5.–6. november 2018). De fleste i denne kategorien er med andre ord i nasjonal-tjenestepliktig alder, og majoriteten har enten unndratt seg tjeneste eller har desertert.

I samtale med Landinfo i november 2018, opplyste talspersoner for ARRA at det også er personer som krysser grensen utenfor de tre åpne grenseovergangene. Dette er fortrinnsvis yngre menn som har desertert fra militærtjeneste. Noen av dem frykter at de vil pågripes ved de åpne grenseovergangene, men majoriteten av dem bruker trolig bare den korteste ruten til Etiopia (samtaler i Rama og Endabaguna 2. november 2018).

Ifølge ulike kilder tyder ting på at den store utvandringen til Etiopia nå har avtatt. Mange eritreere reiser på kortere turer til Etiopia og returnerer deretter til Eritrea. Åpningen av grensen til Etiopia har med andre ord ikke medført en masseflukt fra Eritrea (diplomatkilde (1), e-post 22. november 2018).

Utreisekontroll ved grenseovergangene Mereb (Rama) og (Serha) Zalambessa

De første ukene etter åpningen av de to grenseovergangene, var det ingen kontroll verken på den eritreiske eller etiopiske siden. Gående, biler, minibusser og lastebiler krysset grensen helt uhindret. Etter hvert ble det satt opp telt på eritreisk side hvor de reisende ble registrert med navn, telefonnummer og årsak til reisen. Men som nevnt innledningsvis er det ikke krav om utreisestillatelse på noen av grenseovergangene (UNHCR 2018; e-post diplomatkilde (1), 3. desember 2018, diplomatkilde (2), samtale i Addis Abeba 5. november 2018).

Utreisekontroll ved den internasjonale flyplassen i Asmara

Ved utreise fra den internasjonale flyplassen i Asmara må eritreiske borgere fortsatt ha utreisestillatelse for å fly til Addis Abeba eller andre internasjonale destinasjoner, i motsetning til ved kryssing av landegrensen til Etiopia hvor utreisestillatelse altså ikke kreves. Men fraværet av reisedokument og gyldig innreisestempel i Etiopia, forhindrer imidlertid lovlig reise videre fra Etiopia (diplomatkilde (1), e-post 4. desember 2018).

Kontrollrutinene da Landinfo reiste ut via den internasjonale flyplassen i Asmara i mars 2017, var relativt strenge. Pass og andre nødvendige dokumenter ble sjekket fire ganger: ved

³ Eritreiske folkegrupper med tilhold i grenseområdene mellom Eritrea og Sudan, kan reise fram og tilbake over grensen uten utreisestillatelse. Dette gjelder ifølge en menneskerettighetsgruppe Landinfo møtte i Sudan i 2011, spesielt Beni Amer, Bilen og Nara, men det er begrensninger for yngre eritreere fra disse gruppene. Alder ble ikke nærmere spesifisert.

innsjekking, deretter en manuell sjekk mot passasjerlister og siste sjekk mot datamaskin, dernest en sjekk av pass og en sikkerhetskontroll før en kunne gå til gaten.

Vilkårene for å få utreisettillatelse

Regulation of Travel Documents and Immigration No. 24/1992, med endringer i Proclamation No. 164/2011, regulerer de generelle vilkårene for utstedelse av utreisevisum. De konkrete vilkårene for utstedelse bygger imidlertid hovedsakelig på informasjon fra ulike diplomatikilder i Eritrea, men deler av informasjonen er av eldre dato, og det er derfor uklart om alle vilkårene fortsatt gjelder:

- Søkeren må ha pass, og søknaden må fremmes ved personlig oppmøte.
- Dokumentasjon på dimittering eller demobilisering fra nasjonaltjenesten⁴, herunder dokumentasjon på fritak av medisinske grunner.
- Man må søke om visum til landet en ønsker å reise til. Det hender at folk først får utreisettillatelse og deretter søker visum (diplomatkilde (K), samtale i Asmara 29. januar 2016).
- For legebehandling utenlands må man ha en anbefaling fra den medisinske kommisjonen (eritreiske immigrasjonsmyndigheter, samtale i Asmara 29. januar 2016; diplomatkilde (K), samtale i Asmara 29. januar 2016). Det er også mulig å få en tidsbegrenset tillatelse for reise til Sudan for å delta i eksempelvis bryllup eller en annen familiebegivenhet. For å få en slik tillatelse må en også stille en kausjon/betale et depositum på 100 000 nakfa⁵ (eritreisk kvinne, samtale i Addis Abeba 5. november 2018).
- Anbefaling fra zoba-administrasjonen, fødselsattest, ligningsattest og tillatelse fra eventuell ektefelle (diplomatkilde (B), e-post april 2010).
- Eritreere som har ektefelle utenfor Eritrea, må dokumentere at ektefellen har betalt toprosentskatten (diplomatkilde (B), e-post 6. august 2009 og april 2010).⁶

Eritreiske myndigheter viser til at personer som har avtjent nasjonaltjenesten, vil få utreisettillatelse dersom de søker, og ifølge immigrasjonsmyndighetene får 99 % av søkerne tillatelse (eritreiske immigrasjonsmyndigheter, samtale i Asmara, 29. januar 2016). Den høye innvilgelsesraten skyldes at søkerne fyller vilkårene, og majoriteten er derfor eldre personer, offentlig ansatte som skal delta på konferanser utenlands og myndighetspersoner og deres familiemedlemmer (diplomatkilde (B), samtale i Asmara februar 2011; diplomatkilde (K), samtale i Asmara 29. januar 2016).

⁴ Eritreere i aldersgruppen fra 18 til 40 år er tjenestepliktige i nasjonaltjenesten, og i praksis har få personer mellom fem og 50 år fått utreisettillatelse (lokal kilde (C), samtale i Asmara 27. januar 2016; lokal kilde (G), samtale i Asmara 28. januar 2016; diplomatkilde (J), samtale i Asmara 29. januar 2016; diplomatkilde (K), samtale i Asmara 29. januar 2016; PFDJs partisekretær Yemane Gebreab, samtale i Asmara 29. januar 2016, lokal kilde (B), samtale i Asmara 28. januar 2016).

⁵ I den konkrete kildens tilfelle gjaldt tillatelsen i 16 dager. Landinfo vet ikke om varigheten på slike tillatelser varierer. 100 000 nakfa tilsvarer ca. 58 000 norske kroner.

⁶ Landinfo har ikke informasjon av nyere dato.

Immigrasjons- og statsborgerskapsavdelingen i det eritreiske innenriksdepartementet har kontorer som utsteder utreisevisum i alle seks zobaer.

Det er uklart om utreisestillatelsen stemples i passet, eller om det er en såkalt «sticker» (klistremerke). Informasjonen om dette er av eldre dato og derfor usikker (UK Home Office 2011). Ifølge en eritreisk kvinne Landinfo møtte i Addis Abeba i november 2018, var utreisestillatelsen hun fikk for å dra til Sudan i mai/juni 2018, et stemplet dokument i A4-format.⁷

Det er også uklart hvilket gebyr en betaler for utreisestillatelse. En kilde opplyste til Landinfo i 2016 at gebyret var ca. 700 eritreiske nakfa, tilsvarende ca. 400 norske kroner (diplomatkilde (K), samtale i Asmara 29. januar 2016). Britiske immigrasjonsmyndigheter (UK Home Office 2016) derimot skriver at utreisestillatelsen, ifølge eritreiske immigrasjonsmyndigheter, kostet 200 nakfa, tilsvarende ca. 115 norske kroner.

Tillatelse som gis for legebehandling utenlands, er ikke tidsbegrenset, men utreise må foretas innen en bestemt dato – vanligvis én måned etter utstedelse (diplomatkilde (f), samtale i Asmara 27. februar 2017).

Det er rapportert om korrupsjon ved utstedelse av pass og utreisestillatelser (U.S. Department of State 2018). Men informasjonen er begrenset, og usikkerheten knyttet til omfanget av slik korrupsjon, er etter Landinfos syn derfor stor.

Utreise til Sudan

Sudan og Eritrea inngikk en avtale i 2011 som innebærer at de respektive landenes borgere kan krysse grensen kun med ID-kort (Tekle 2011), men eritreiske borgere må etter alt å dømme dokumentere at de har en utreisestillatelse før de kan reise fritt over grensen. Men rett før årsskiftet stengte Sudan grensen til Eritrea (Sudan News Agency 2018; Xinhua 2018). Majoriteten av eritreere som forlater Eritrea, krysser trolig grensen til Sudan illegalt og er dermed ikke direkte berørt av grensestengingen. Antallet registrerte eritreiske asylsøkere til Sudan ble i perioden fra januar til og med oktober 2018 nesten halvert sammenlignet med samme periode i 2017. Inntil 31. oktober ankom ifølge UNHCR (2018) 5700 asylsøkere – hovedsakelig eritreere – Øst-Sudan sammenlignet med 9000 i samme periode i fjor. Majoriteten av dem som hadde kommet fram til oktober 2018, var menn. Meldingene om at sudanske myndigheter deporterte flere hundre eritreere i mai 2016, kan ha bidratt til denne nedgangen (HRW 2016).

Innreisekontroll

Siden 2014 har Landinfo erfart at det er to kontroller ved innreise – én mot en datamaskin og én manuell sjekk av pass, samt bagasjekontroll.

Utreisestillatelsen er i likhet med et visum lett gjenkjennelig i passet, og manglende tillatelse kan derfor være påfallende. Selv om ingen kan bekrefte det, kan en anta at eritreiske myndigheter har oversikter over personer som har fått utreisestillatelse. Både manglende utreisestillatelse i passet og en slik oversikt gjør det dermed forholdsvis enkelt å fange opp personer som har reist ulovlig ut av landet.

⁷ Hun benyttet ikke pass, men ID-kort i tråd med visumfrihetsavtalen mellom Sudan og Eritrea fra 2011.

Reaksjoner på ulovlig utreise⁸

Ulovlig utreise er ifølge loven en straffbar handling som kan medføre inntil fem års fengselsstraff og/eller bot på opptil 10 000 birr som tilsvarer ca. 3000 norske kroner⁹, eller både fengsling og bot (Proclamation nr. 24/1992, artikkel 29.2). Ingen av kildene Landinfo har møtt i og utenfor Eritrea, kjenner til personer som er blitt fengslet eller bøtelagt for ulovlig utreise. Heller ikke i de tilfellene hvor eritreere ble deportert til hjemlandet i perioden 2002–2016, er det klart hvilken betydning ulovlig utreise i seg selv hadde for en eventuell avstraffelse.

Landinfos inntrykk er at myndighetene vurderer eritreere som vender hjem: omstendighetene rundt utreisen deres, nasjonaltjenestestatus, eventuell politisk aktivitet i eksil, nettverk i Eritrea og betaling av toprosentskatten. Det er etter alt å dømme *bakgrunnen* for den ulovlige utreisen som eventuelt kan føre til represalier ved hjemkomst og ikke (den ulovlige) utreisen i seg selv. I lys av at landegrensen mellom Etiopia og Eritrea er åpen og at det hittil ikke har vært krav om utreisetillatelse for dem som krysser denne grensen, er det etter Landinfos syn desto mindre grunn til å anta at manglende tillatelse skulle føre til straffereaksjoner.

Når det gjelder mulige straffereaksjoner er det Landinfos inntrykk at unndragere og desertører som pågripes, tas i forvaring fra noen uker til noen måneder, og deretter tilbakeføres til nasjonaltjenesten. Denne vurderingen baserer seg på informasjonen som er formidlet de senere årene fra internasjonale kilder Landinfo har møtt i Eritrea – som blant annet baserer seg på eritreiske kilder (samtaler med diplomatkilde (C) januar 2013; internasjonal representant (B) i Asmara januar 2013; internasjonal representant (C) januar 2015; lokal kilde (C), samtale i Asmara 27. januar 2016; diplomatkilde (D), samtale i Asmara 28. januar 2016). Informasjonen Landinfo fikk i intervjuer med eritreiske asylsøkere i Addis Abeba i november 2018, underbygger dette synet.¹⁰

⁸ Ulike kilder har gjennom årene hevdet at eritreiske myndigheter opererte med en skyt-for-å-drepe-politikk overfor eritreere som krysset grensen til Sudan og Etiopia. Landinfo har drøftet dette spørsmålet med ulike kilder i Asmara i 2013, 2015, 2016 og i oktober/november 2018 i Addis Abeba. Kildene mente det var tvilsomt at dette skjer (internasjonal organisasjon (A) samtale i Asmara i februar 2013; diplomatkilde (D), samtale i Asmara i februar 2013; internasjonal organisasjon (C), samtale i Asmara i januar 2015; diplomatkilde (D), samtale i Asmara 28. januar 2016). Landinfo tok også opp dette spørsmålet med flere kilder, inkludert eritreiske flyktninger i Addis Ababa i september/oktober 2015 (se Landinfo 2016). Enkelte kilder viste da til hendelser der flyktninger hadde nådd Etiopia med skuddsår, men kunne verken bekrefte om disse var blitt skutt av eritreiske grensevakter eller si noe om hvor vanlig slike hendelser var. De eritreiske flyktningene Landinfo møtte den gangen, mente selv at det var få eksempler på at grensevaktene skjøt på flyktninger etter 2012. I november 2018 fikk Landinfo opplyst av en lokal kilde i Endabaguna i Etiopia, at ca. ti personer krysset grensen med skuddskader per år. Etter grenseåpningen var det ingen slike tilfeller. En internasjonal kilde (1) hevdet at eritreiske soldater tidligere unntaksvis hadde skutt mot flyktninger på grensen, og til tider hadde etiopiske grensevakter åpnet motild for å beskytte flyktningene (samtale 2. november 2018). Det er etter Landinfos syn uklart hva denne informasjonen bygger på, og om de ulike kildene bygger på primærkilder som er uavhengig av hverandre.

⁹ Valutaenheten i Eritrea var fram til 1997 birr. Fra 1997 er nakfa (ERN) den offisielle myntenheten i landet. Vekslingskurs for etiopiske birr per 10. desember 2018 1ETB= 0,30 NOK (XE.COM 2018).

¹⁰ Informasjonen som formidles av eritreiske asylsøkere i Norge, samsvarer også i stor grad med dette.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- HRW, dvs. Human Rights Watch (2016, 30. mai). *Sudan: Hundreds deported to Likely Abuse*. Washington D.C.: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2016/05/30/sudan-hundreds-deported-likely-abuse> [lastet ned 18. desember 2018]
- [Proclamation No. 24/1992] (1992). *Proclamation nr. 24/1992 issued to regulate the issuing of travel documents, entry and exit visa from Eritrea, and to control residence permits of foreigners in Eritrea*. Asmara: Government of Eritrea. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=54c0d9d44> [lastet ned 18. desember 2018]
- [Proclamation No. 164/2011] (2011, 1. april). *A Proclamation Issued to Amend Proclamation No. 24/1992 Enacted to Regulate the Provision of Travel Documents, the Entry Into and Exit from Eritrea and Residence of Foreigners in Eritrea*. Asmara: Government of Eritrea. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/type,LEGISLATION,NATLEGBOD,ERI,3ae6b4e014,0.html> [lastet ned 18. desember 2018]
- Landinfo (2016, 14. januar). *Etiopia/Eritrea: Grensepassering, registrering og forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Etiopia-Eritrea-temanotat-Grensepassering-registrering-og-forhold-for-eritreiske-flyktninger-i-Etiopia-140116-1.pdf> [lastet ned 18. desember 2018]
- Sudan News Agency (2018, 7. januar). Sudan: Meeting On Closure of Border Crossings With Eritrea held in Kassala. *allAfrica*. Tilgjengelig fra <https://allafrica.com/stories/201801070158.html> [lastet ned 18. desember 2018]
- Tekle, T-A.(2011, 12. mars).Sudan and Eritrea agrees to remove entry visa requirements for citizens. *Sudan Tribune*. Tilgjengelig fra <http://www.sudantribune.com/Sudan-and-Eritrea-agreed-to-remove,38876> [lastet ned 18. desember 2018]
- UK Home Office (2016, februar). *Report of a Home Office FactFinding Mission Eritrea: illegal exit and national service*. Croydon: UK Home Office. Tilgjengelig fra https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/565637/Report-of-UK-FFM-to-Eritrea-7-20-February-2016.pdf [lastet ned 18. desember 2018]
- UK Home Office (2011, 17. august). *Eritrea – Country of Origin Information (COI) Report*. Croydon: UK Home Office. Tilgjengelig via ECOI http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1314174878_report-08-11.pdf [lastet ned 18. desember 2018]

Respons Eritrea: Utreise

- UNHCR (2018, 31. oktober). *East Sudan New Arrival Dashboard*. Utgivelsessted: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://reporting.unhcr.org/sites/default/files/UNHCR%20Sudan%20-%20East%20Sudan%20New%20Arrival%20Population%20Dashboard%20-%2031OCT18.pdf> [lastet ned 18. desember 2018]
- U.S. Department of State (2018, 20. april). 2017 Country Reports on Human Rights Practices Eritrea. Washington, D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2017&dldid=276997> [lastet ned 18. desember 2018]
- XE. Com (2018). ERN - Eritrean Nakfa. XE. Com. Tilgjengelig fra <http://www.xe.com/currencyconverter/convert/?Amount=1&From=ERN&To=NOK> [lastet ned 18. desember 2018]
- XE. Com (2018). ETB – Ethiopian Birr. XE. Com. Tilgjengelig fra <http://www.xe.com/currencyconverter/convert/?Amount=10000&From=ETB&To=NOK> [lastet ned 18. desember 2018]
- Xinhua (2018, 11. januar). Sudan officially announces potential security threats from Egypt, Eritrea on eastern borders. *Xinhuanet*. Tilgjengelig fra http://www.xinhuanet.com/english/2018-01/11/c_136888836.htm [lastet ned 18. desember 2018]

Muntlige kilder

- Diplomatkilde (B). Samtale i Asmara februar 2011. E-post 6. august 2009, november 2009, mars 2010, april 2010 og juli 2011.
- Diplomatkilde (C). Samtale i Asmara 31. januar 2013.
- Diplomatkilde (D). Samtale i Asmara 1. februar 2013.
- Diplomatkilde (D). Samtale i Asmara 28. januar 2016.
- Diplomatkilde (J). Samtale i Asmara 29. januar 2016.
- Diplomatkilde (K). Samtale i Asmara 29. januar 2016.
- Diplomatkilde (1), e-post 22. november og 4. desember 2018.
- Diplomatkilde (2), samtale i Addis Abeba 5. november 2018.
- Internasjonal representant (B), samtale i Asmara januar 2013.
- Internasjonal representant (C), samtale i Asmara januar 2015.
- Lokal kilde (C), samtale i Asmara 27. januar 2016.
- Eritreiske immigrasjonsmyndigheter. Samtale i Asmara 29. januar 2016.
- 21 eritreiske asylsøkere. Intervjuer i Addis Abeba 5.–6. november 2018.
- Representant for ARRA. Samtale i Rama 2. november 2018.
- Representant for ARRA. Samtale i Endabaguna 2. november 2018.

Respons Eritrea: Utreise

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.